

POSTANOWIENIE

9 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 9 sierpnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa T.C.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z 29 września 2022 r., I ACa 257/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwaną pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją

w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca Bank S.A w W. powołała się na występujące w sprawie zagadnienia prawne dotyczące, po pierwsze, dopuszczalności podnoszenia przez banki zarzutu zatrzymania w celu ochrony roszczenia o zwrot kapitału w związku ze stwierdzeniem nieważności umowy kredytu i zasądzeniem od banku na rzecz kredytobiorcy zwrotu spełnionych świadczeń – w świetle celowościowej wykładni art. 496 w związku z art. 497 k.c. – i – po drugie – możliwości stwierdzenia naruszenia dobrych obyczajów lub rażącego naruszenia interesu konsumenta w sytuacji, w której kredytobiorca mógł samodzielnie pozyskiwać walutę, do której był indeksowany kredyt, i spłacać kredyt z pominięciem tabel kursowych banku, jak również możliwości dalszego obowiązywania umowy kredytu po ewentualnym wyeliminowaniu abuzywnych klauzul przeliczeniowych.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, aby w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem wystąpiła powołana przyczyna kasacyjna. Przytoczone we wniosku zagadnienia – w zestawieniu z zarzutami skargi i przedmiotem postępowania przed Sądami *meriti* – odnosiły się do skutków zawarcia w umowie kredytowej powiązanej z walutą obcą (frankiem szwajcarskim) postanowień

umownych wyrażających ryzyko walutowe i odsyłających do tabel kursowych banku przy przeliczeniu waluty obcej na złote polskie i odwrotnie. Problematyka ta nie stanowi *novum* i była wielokrotnie podejmowana w nowszej judykaturze Sądu Najwyższego w odniesieniu do zbliżonych treścią umów kredytowych. Uzasadnia to skrótowe odniesienie się do motywów wniosku.

Problem korzystania przez bank w sporze z kredytobiorcą-konsumenitem z prawa zatrzymania w razie konieczności obustronnego zwrotu świadczeń spełnionych na podstawie umowy kredytu, która nie może dalej obowiązywać w związku ze stwierdzoną abuzownością jej niektórych postanowień, stał się przedmiotem wypowiedzi Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w zapadłym już po wniesieniu skargi kasacyjnej postanowieniu z dnia 8 maja 2024 r., C-424/22, *WN przeciwko Santander Bank Polska S.A.*, ECLI:EU:C:2024:398. W ocenie Trybunału Sprawiedliwości, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L 95, s. 29, dalej – „dyrektywa 93/13”) należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni prawa krajowego, zgodnie z którą w kontekście stwierdzenia nieważności umowy kredytu zawartej przez bank z konsumentem ze względu na nieuczciwy charakter jej niektórych warunków powołanie się przez bank na prawo zatrzymania prowadzi do uzależnienia przysługującej konsumentowi możliwości uzyskania przez niego zapłaty kwot, które zasądzono od banku z uwagi na skutki restytucyjne wynikające ze stwierdzenia abuzowności warunków umownych, od równoczesnego zaofiarowania przez konsumenta zwrotu albo zabezpieczenia zwrotu całości świadczenia otrzymanego od banku na podstawie umowy kredytu, niezależnie od spłat dokonanych w wykonaniu tej umowy przez konsumenta (por. też wcześniejszy wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 grudnia 2023 r., C-28/22, *Getin Noble Bank*, ECLI:EU:C:2023:992).

W zakresie drugiego z akcentowanych zagadnień należało natomiast zauważyć, że przy ocenie abuzowności postanowień przeliczeniowych nie ma znaczenia okoliczność, że kredytobiorca był uprawniony do wyboru waluty spłaty kredytu. W wyroku z dnia 21 września 2023 r., C-139/22, *AM i PM przeciwko mBank S.A.*, ECLI:EU:C:2023:692, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

wyjaśnił, że włączenie do umowy zawartej z konsumentem dwóch alternatywnych warunków dotyczących wykonania tego samego obowiązku ciążącego na konsumentie, z których jeden jest nieuczciwy, a drugi zgodny z prawem, pozwala przedsiębiorcy na spekulowanie, że przez brak informacji, nieuwagę lub niezrozumienie konsument wykona zobowiązanie zgodnie z warunkiem, który powoduje znaczącą nierównowagę praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. W konsekwencji postanowienie umowne regulujące sposób wykonania umowy, które należy zakwalifikować jako nieuczciwe, nie traci tego charakteru z tego powodu, że umowa przewiduje możliwość jej wykonania w inny (uczciwy) sposób. Stanowisko to, w nawiązaniu do powołanego wyroku, wyrażono także w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2023 r., II CSKP 810/23 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2023 r., I CSK 4078/22).

W judykaturze wielokrotnie wyjaśniano także kwestię wpływu stwierdzenia abuzywności klauzul przeliczeniowych na możliwość dalszego obowiązywania umowy kredytu (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr 2, poz. 20 i z dnia 19 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2024 r., I CSK 2038/23 i powołane tam szerokie orzecznictwo).

W tym stanie rzeczy, mając na względzie konieczność dokonywania przez sąd krajowy, zgodnie z zasadą efektywności prawa Unii, wykładni przepisów prawa krajowego zgodnej z przepisami dyrektywy unijnej, tak dalece, jak to możliwe (por. np. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13 listopada 1990 r., C-106/89, *Marleasing SA przeciwko La Comercial Internacional de Alimentación SA*, ECLI:EU:C:1990:395 i z dnia 27 marca 2019 r., C-545/17, *Mariusz Pawlak przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego*, ECLI:EU:C:2019:260), należało uznać, że wywody wniosku – w zestawieniu z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego i judykaturą Trybunału Sprawiedliwości – nie ujawniały potrzeby dalszych wypowiedzi Sądu Najwyższego w objętej nimi materii, z uwzględnieniem publicznoprawnych, ponadindywidualnych zadań skargi kasacyjnej.

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[a!]

(K.G.)